

Dette innholdet er hentet fra www.agropub.no

Foto: Stanislav Strbac, NLR Viken

Dyrking av bjørnebær

Publisert: 15. jan. 2021 | Oppdatert: 26. apr. 2021 kl. 10:08

Forfatter: Grete Lene Serikstad (<mailto:grete.lene.serikstad@norsok.no>)

Det selges stadig mer ferske bær i Norge. Dette gjelder også bjørnebær. Norske dyrkere sørger for at også norske bjørnebær er å få kjøpt deler av året. Tunelldyrking gir mulighet til jevn produksjon over flere år.

Bjørnebær (*Rubus fruticosus*) er en tornete busk med hvite eller rødlige blomster. Frukten er en sammensatt steinfrukt som ligner bringebær. Bærene er svarte, med en syrlig og aromatisk smak, noe mindre søt enn andre bærtypene. Bjørnebær vokser vilt i Asia, Amerika og Nord-Europa. I Norge fins det viltvoksende småarter av bjørnebær på Østlandet og nordover langs kysten til Trøndelag. I motsetning til bringebær, hvor bærene løsner fra bærtappen ved modning og er hule inni, har bjørnebær en bærtapp som sitter fast i bæret og som skal spises med bærene. I folkemedisinen har både blader, rotbark og røtter blitt brukt, blant annet mot sår hals, sårvaske og diare.

Dyrking i tunell

Dyrking i tunell sikrer god overvintring. Det anbefales å plante på opphøyde driller med to meters radavstand og 1-1,5 meters avstand mellom plantene i raden. Plantene bør støttes opp med stokker det første året. Som permanent støtte anbefales det å ha flere horisontale tråder eller nett opp til to meter. Buskene trenger opptil 30-40 % mer vann enn bringebærbusker, så et skikkelig vanningsystem er helt nødvendig. Det er lite problemer med sopp og sykdommer.

Sorter

Den mest aktuelle sorten i Norge er Loch Ness. Den beskrives som yterik, med store og avlange bær. Plantene er tornefrie, med lang vekstsesong. Sorten kan være frostsvak og kan dessuten være utsatt for bjørnebærbladskimmel. Bærene har god lagringsevne. Sorter med god lagringsevne har bær som kan lagres i fem dager ved 3-4 °C. Sorten er noe sein for norske forhold. Sorten Loch Tay kan være en mer aktuell sort her til lands fordi den er tidligere, og kan være ferdig høstet i løpet av september. Bærene er gode på smak.

Den eldre, hardføre sorten Kotata har blitt prøvd ut, men den er tornete, noe som gjør både beskjæring og høsting vanskelig. Bærene var bløte og hadde kort holdbarhet. Sorten Bedford Giant har tornete planter som trives i gode klimatiske områder. Den har runde bær og er middels yterik. Sorten regnes for å være sterk mot bjørnebærbladskimmel.

De utenlandske sortene Quachita, Natchez, Apache, Navaho og Reuben har blitt prøvd i forsøk i Østfold, både på friland og i tunell. Sortene tålte ikke dyrking på friland, mens overvintring i tunell gikk bra. Natchez gav best avling og store bær, men gjorde det dårlig i smakstest av bærene. Det var sorten Quachita som smakte best, men sorten gav lite avling.

Kraftig vekst

Bjørnebærbuskene har kraftig vekst, og kan vokse 6-10 meter per år hvis de ikke beskjæres. Beskjæring kan gjøres både høst og tidlig på våren, bare 4-6 skudd per plante skal stå igjen. For å få til gode arbeidsforhold ved høsting bør ikke buskene være høyere enn 1-2 meter. Tynning, også av sideskudd, i sesongen kan være nødvendig for å få nok lys til plantene. Blomstringsperioden er lang og starter i begynnelsen juni. Det går ca. 45 dager fra blomstring til modent bær.

BESKJÆRING: Etter beskjæring skal det stå igjen 4-6 skudd per plante. Foto: Stanislav Strbac, NLR Viken

Voksende marked

Høstingen kan starte i midten av juli og varer til oktober. Det kan være vanskelig å bestemme rett høstetid utfra modningen av bærene. Avling per plante vil være rundt 6-9 kg. Det gjelder å finne tidspunktet mellom umodent, surt bær og overmodent bær som blir klissete ved høsting. Med god høsteteknikk kan det høstes ca. 6 kg per time.

Det meste av bjørnebærene som selges ferske i Norge er importert. Men bjørnebær blir stadig mer populært og de siste årene har noen få dyrkere helt sør i landet startet med dyrking av bjørnebær og selger nå ferske bær gjennom de store kjedene. Noe av bærene fryses dessuten ned. Produksjonen krever store investeringer, men det oppnås god produsentpris, rundt 150 kr per kg for ferske bær. Det er per i dag ingen økologisk produksjon av bjørnebær i Norge. Mest aktuelt for økologisk dyrking vil være produksjon av friske bær til lokalmarkedet og frosne bær til videreforedling.

RIKTIG HØSTETIDSPUNKT: Det trengs litt øvelse for å finne det rette høstetidspunktet, bærene skal være svarte, men ikke så modne at de blir klissete ved plukking. . Foto: Stanislav Strbac, NLR Viken

Artikkelen er skrevet på bakgrunn av et foredrag holdt av Stanislav Strbac, NLR Viken

Hør foredraget her: <https://www.nlr.no/nyhetsarkiv/2020/oekowebinar> (Lenke: <https://www.nlr.no/nyhetsarkiv/2020/oekowebinar>), 25.11. "Tindved og andre alternative vekster", om bjørnebær etter 1 time og 29 min.

Les mer

Christensen, D. H. 2019. Forsiktig start på bjørnebær dyrking. Norsk Frukt og bær, nr. 6, 2019

Denstali, L. J. 2020. Første sesong med bjørnebær. Norsk landbruk nr. 16, 2020

Sæther, N. 2020. *Bjørnebær – 40 artar og stort mangfald* (Lenke: <https://www.nibio.no/tema/mat/plantegenetiske-ressurser/nytteplanter-i-norge/utvalgte-kulturminneplanter/frukt-og-baer/bjornebaer-40-artar-og-stort-mangfald?locationfilter=true>) . www.nibio.no, 18.8.2020

o

Feil eller mangler i artikkelen? Kontakt oss på agropub@norsok.no